

מכבי תנועה עולמית

התנועה בראשיתה

מכבי תנועה עולמית החלה כארגון ספורט עולמי, הנושא את שם יהודה המכבי. מקורו של ארגון זה הוא בחזון של קבוצת יהודים צעירים ממזרח אירופה, בשלהי המאה ה-19, אשר נטלו חלק בהתהוות התנועה הלאומית ובחלום על הקמת בית לאומי בארץ ישראל. אותם צעירים דגלו בשינוי מהותי באורח החיים היהודי ובמיוחד בשיפור מצבם הגופני של היהודים אשר גרים בגטאות.

בתקופה זו נוסדו מועדוני ספורט יהודים במספר מדינות במזרח ובמרכז אירופה. הראשון, נוסד בשנת 1895 בקונסטנטינופול, טורקיה, והוא נקרא "מועדון הספורט היהודי". מועדונים אחרים נקראו על-שם "בר-כוכבא" או בשמות עבריים כמו "הכוח" או "הגיבור" – שמות אלה סימלו כוח וגבורה.

בבסיס הקמת המועדונים עמדה מחשבה יהודית-לאומית אשר טענה כי יהודים מהווים חברה לא רק על-בסיס דתי, אלא גם על-בסיס של מוצא והיסטוריה משותפים, חברה בעלת אופי מחשבתי ונפשי מיוחדים, ששמרה, עד עצם היום הזה, על הכרה חזקה של השתייכות משותפת.

בשנת 1897 נפתחו מספר מועדונים בבולגריה (פלודיב), בשנת 1898 הוקם ארגון "בר-כוכבא" ברלין ובשנת 1901 הוקם מועדון גם בעיר למברג אשר בפולין.

הרעיון של הקמת תנועת ספורט יהודית לאומית קיבל תנופה משמעותית בשנת 1898, בזכות נאומו הנלהב של המנהיג הציוני הידוע, מקס נורדאו, בקונגרס הציוני השני בבזל: "דברי ימי עמנו מעידים, כי לפנינו הייתה קיימת יהדות שרירים חזקה...אולם זה לא נכון! אחרים מותתו את גופנו ובהצלחה רבה. הם הפכו את יהדות הגטו של ימי-הביניים לעם דל ומסכן, כחוש וחסר אונים...ברחובות הצרים של הגטו שכחנו לחלץ עצמות ולזקוף גו...ענתה הוסרה המועקה. רצוננו חופשי. איש לא ימנענו מעסוק בהבראתנו הגופנית. נחדש נעורינו לעת זקנתנו: נפתח בנו חזה רחב, אברים חזקים, מבט אמיץ – נהיה לאנשי חייל...מה שחסר לנו זה שרירים ואותם אנחנו יכולים לפתח בעזרת תרגילים גופניים...עלינו להבריאו לא בגוף בלבד, אלא גם ברוח...ככל שהיהודים יגיעו ליותר הישגים בספורט, כך יגבר ביטחונם העצמי... יחי הספורט! יפרצו ויפרחו אגודות הספורט העברי!"

התנועה בין השנים 1900–1948

במאמר ראשי שהתפרסם בגליון הראשון של ירחון הספורט היהודי, מאי 1900 (לימים – עיתון "המכבי"), סוכמה תמצית מהות התנועה במלים "נפש בריאה בגוף בריא". הירחון, שנוסד כביטאון הרשמי של אגודת בר-כוכבא, הפך עם הזמן לעיתון הספורט של כל אגודות הספורט היהודיות בעולם. שלוש שנים מאוחר יותר, בקונגרס הציוני השישי בשנת 1903, נוסד "ארגון המתעמלים היהודים" כארגון גג של כל אגודות הספורט היהודיות בעולם. צירי הקונגרס, ביניהם ד"ר בנימין זאב הרצל, ד"ר מנדלשטם ומקס נורדאו, זכו לצפות בהופעת ראווה ראשונה ומרשימה של 35 מתעמלים יהודים מצטיינים מגרמניה ומאוסטרו-הונגריה. בראש הארגון, שכלל אז 1,500 חברים, עמד בתחילה ארנסט תן ואחריו תאוולד שולום, שניהם ילידי גרמניה.

בשנת 1906 נוסדה אגודת הספורט היהודית הראשונה בארץ-ישראל – אגודת המתעמלים "ראשון-לציון" ביפו, על-ידי יחזקאל חנקין וד"ר ליאו כהן. במשך שלוש שנים, מ-1909 והלאה נוסדו אגודות דומות בפתח-תקוה, ראשון-לציון, רחובות, נס-ציונה, גדרה, ירושלים, זיכרון יעקב, עקרון, ראש-פינה, חיפה וביירות. בשנת 1912 התאחדו כולן ל"הסתדרות מכבי ישראל" בהנהגת צבי אורלוב נשירי. בשנה זו נוצרה הזיקה הראשונה בין המועדונים באירופה למועדונים בא"י, בשנת 1913–1914 הוחלט בוועידת מכבי בברלין, לקיים סיורים קבוצתיים בא"י. בשלב זה כללה התנועה כבר כמה אלפי חברים ואף זכתה להכרה חלקית מצד חלק מצעירי התנועה הציונית.

אותה תקופה גברה האנטישמיות במדינות מרכז ומערב אירופה. בגרמניה גורשו ספורטאים יהודים מהאגודות הקיימות והספורט הגרמני התנגד לייסוד אגודות מיוחדות ליהודים, שהואשמו בדו-לאומיות. אולם תנועת הספורט היהודי המשיכה להתפתח למרות ההתקפות והוויכוחים עם החוגים הלא-יהודיים עד כי בערב מלחמת העולם הראשונה הגיע הספורט היהודי לשיא חדש בהתפתחותו.

בין אגודות הספורט היהודיות באירופה אשר תרמו להתפתחות המרשימה של תנועת המכבי באותן שנים, ראויה לציון מיוחד אגודת "הכוח וינה", שנוסדה ב-1909. מייסדי האגודה היו שונים בכך שנהגו בדרך שונה משאר האגודות והשקיעו בכל אחד מהספורטאים ולא רק באלו הבולטים בעלי סיכויי ההצלחה הגבוהים.

בקונגרס הציוני ה-12 בשנת 1921 אשר נערך בקרלסבד, צ'כוסלובקיה, באסיפת המנהלים של ראשי אגודות הספורט היהודיות, הוחלט למסד את ארגון אגודות הספורט היהודיות תחת שם חדש – הסתדרות עולמית מכבי (MACCABI WORLD UNION). ד"ר היינריך קוהן מגרמניה מונה לנשיאה הראשון. בזמן זה

החלה התנועה לפעול כחלק אינטגרלי מהתנועה הציונית ובשיתוף פעולה מלא איתה.

בתחילת דרכה של התנועה שכנה ה"הנהלת המטה" של התנועה בוינה, היא הועברה בשנת 1927 לוינה ובשנת 1929 הועברה לברלין, שם הפתחה וגדלה, בתקופה ההיא כללה התנועה כבר 22 ארגונים אזוריים ולא פחות מ-100 אלף חברים.

הקמת תנועת הנוער ה"מכבי הצעיר"

התפתחות חשובה נוספת הייתה ייסוד תנועת הנוער "מכבי הצעיר". קבוצות ראשונות של התנועה הוקמו כבר בשנת 1926, לצד קבוצות מכבי בגרמניה. בוועידת הסתדרות עולמית מכבי בצ'כיה, בשנת 1929, הוחלט להקים סניפי נוער "מכבי הצעיר" ליד כל אגודת מכבי. בשנת 1933 הוחלט על הקמת "מכבי הצעיר" בארץ-ישראל. בכך נוסדה לתנועה "זרוע חינוכית" אשר הקנתה לנוער ערכים יהודיים-מכביים לצד הכשרת ספורט מעשית. חברי מכבי הצעיר, שעלו ארצה, הקימו בארץ חמישה קיבוצים - את כפר המכבי, מעיין צבי, כפר רופין, מצובה ודוברת.

במהלך השנים תנועת ה"מכבי הצעיר" ישראל הפכה לזרוע החינוכית המרכזית של תנועת 'מכבי' על כל מוסדותיה והכשירה את דור מנהיגי העתיד של התנועה.

עם השנים חלו שינויים במוסדות התנועה, בתפקידים השונים ובדרכי ההגשמה. תנועת ה"מכבי הצעיר" שמרה על השימוש בספורט כאמצעי חינוכי, על החינוך לערכי היהדות והציונות תוך הכרה שבתנועה יכולים להיות חברים בעלי דעות שונות ומגוונות וללא ייחוד מפלגתי כחלק ממהות התנועה. תנועת ה"מכבי הצעיר" הייתה מהראשונות מבין תנועות הנוער בארץ שאימצה את ערכי החינוך הבלתי פורמאלי וקיבלה הערכה על כך ממשרד החינוך. תנועת ה"מכבי הצעיר" הינה עמותה רשומה משנת 1997.

כיום תנועת ה"מכבי הצעיר" פעילה בעשרות מוקדי פעילות. לתנועה אלפי חניכים ובוגרים בשכבות ג' עד י"ב. התנועה מוציאה כל שנה גרעינים במסגרת הנח"ל לקיבוצים וערי פיתוח ולעבודה בפרק המשימה עם הקהילה האתיופית בקריית משה, רחובות. בנוסף התנועה מוציאה כל שנה מספר קומונות של שנת שירות לעיירות פיתוח.

תנועת ה"מכבי הצעיר" מעודדת את החיבור שבין נוער ישראלי ונוער יהודי בתפוצות. לתנועה זהות ברורה חלק מהארגון היהודי הגדול בעולם, מכבי תנועה עולמית. תנועת ה"מכבי הצעיר" לוקחת חלק מרכזי במפעלי המכביה

שמתקיימים אחת לארבע שנים. חשוב מכך תנועת הנוער שומרת על קשר רציף עם נוער בקהילות השונות בתפוצות במפגשים, משלחות, אירוחים ופעילויות משותפות.

התפתחות התנועה משנת 1930 ועד להקמת המדינה –1948.

בשנת 1932 התקיימה בארץ המכבייה הראשונה. אירוע זה היווה את שיאה הדרמטי של תנועת מכבי העולמית. אפילו מכונת המלחמה הנאצית, אשר עלתה לשלטון שנה אחר-כך ופירקה את האגודות היהודיות תוך גזילת כל רכושן, לא הצליחה להכניע את ה"רוח המכבית". שתי המכביות הראשונות, שנערכו למעלה מעשור לפני קום המדינה, היוו את ההוכחה לכך: עשרות יהודים, רובם ממזרח אירופה ומיעוטם ממערבה, שהוקסמו ממראה הארץ הנבנית ומהחיים החלוציים התוססים בה, החליטו להישאר בארץ אחרי המכבייה ולבנות בה את עתידם.

בשנת 1935 הועבר מטה התנועה מגרמניה הנאצית ללונדון, תחת נשיאותו של זליג ברודצקי ונשיאות הכבוד של לורד מלצ'ט הבריטי. בשנת 1939 עם פרוץ מלחמת-העולם השנייה, הועבר מטה התנועה לארץ-ישראל והוא שוכן בה עד לעצם היום הזה, כיום נמצא המטה בכפר המכבייה אשר ברמת גן.

בתקופת המלחמה, פסקה פעילות התנועה כמעט לגמרי. אולם שם "המכבי" שרד גם את המלחמה האיומה הזו: רבים מחברי התנועה, שמספרם הוערך אותו זמן בכ-200 אלף, התפזרו באירופה ובעולם וייסדו גרעינים חדשים של התנועה בארצות שונות: אוסטרליה, דרום אמריקה, צפון אמריקה ודרום אפריקה. במרוצת השנים חדר רעיון ה"מכבי" לארצות רבות והקיף את רוב הקהילות היהודיות בעולם. חברי הסתדרות מכבי ישראל לקחו, כמו בעבר, חלק פעיל בהגשמת הציונות הלוחמת.

חברי מכבי לקחו חלק פעיל במאבק להקמת מדינת ישראל, חלקם הצטרף לשורות "ההגנה" וחלקם התנדב לצבא הבריטי והקים במסגרתו בשנת 1941, את "פלוגת מכבי א"י" שלחמה נגד הנאצים. עם סיום המלחמה החיו מנהיגי התנועה בלונדון ובישראל את פעילות המועדונים שנתרו וסייעו לניצולי השואה לעלות לישראל.

בדצמבר 1944 נולדה המסורת של אירוע "מירוץ הלפיד" אשר מהווה את אירוע הדגל של "מכבי הצעיר", הנערך מאז מדי שנה בחג החנוכה. הלפיד, המוזנק מקברות המכבים שבמודיעין, מופץ בעשרה מסלולים - למחנות צה"ל, לערי-פיתוח, למרכזי קליטה, כשבכל שנה מביאים חניכי תנועת מכבי הצעיר את הלפיד לכנסת ישראל ולבית הנשיא. החל ממרוץ הלפיד ה-22 בשנת 1966, הוחל במסורת של שליחת לפידי חנוכה לסניפי תנועת המכבי בחו"ל, שם מוגשת אש הלפיד לאנשי הקהילה היהודית במקום.

מהקמת המדינה ועד היום

הקמת מדינת ישראל בשנת 1948 נתנה לתנועה תנופה חדשה. החל משנה זו רוכזה עיקר פעילות התנועה בישראל. בשנת 1950, עם שוך הסערה באירופה, הכרזת המדינה ותום מלחמת השחרור, נערכה בארץ המכבייה השלישית. מכבייה זו אשר הייתה המכבייה הראשונה על אדמת ישראל החופשית, עמדה בסימן השינויים הכבירים שחלו בעם היהודי בעשור שקדם לה. למרות חסרונם הבולט של ספורטאים מצטיינים רבים, אשר ניספו בשואה או נשארו באירופה, היא בישרה על ראשית הגאולה של עם ישראל לדורי דורות.

לאחר המכבייה הרביעית, בשנת 1953, הוחלט לערוך את המפעל, כמו שאר מפעלי הספורט הגדולים בעולם, אחת לארבע שנים, כחלק מהמגמה לזכות בהכרה במכבייה כמפעל אזורי של הוועד האולימפי הבינלאומי. בשנת 1957 נוסד "כפר המכבייה" בעיר רמת-גן כמרכז של הסתדרות עולמית מכבי.

הכפר מאכלס היום את מטה התנועה העולמית, את מטה תנועת מכבי ישראל, את ההנהגה הארצית של "מכבי הצעיר" ואת מטה המכבייה, המרכז ומנווט את הפעילות התוססת לקראת ותוך כדי המשחקים. משנת 1973 נערך קונגרס מכבי העולמי בישראל, אשר במהלכו נבחרים כל חברי מוסדות התנועה, כולל נשיא ויושב-ראש.

בשנת 1982 שונה שמה העברי של הסתדרות עולמית מכבי ל"מכבי תנועה עולמית". באותה שנה נוסד בכפר המכבייה "מוזיאון מכבי" ע"ש פייר גולדסגיים, המציג במוזיאון ובארכיון את תולדות תנועת מכבי ותנועות הספורט היהודי מסוף המאה ה-19 ועד ימינו. בשנת 1986 הקימה התנועה באזור מודיעין את הישוב הקהילתי מכבים, אשר בעקבותיו קם הישוב רעות והעיר מודיעין. היום המקום הוא מועצה מקומית מודיעין-מכבים-רעות, המונה עשרות אלפי תושבים, המועצה שוכנת בסמוך לקברות המכבים.

המכביות

המכבייה היא האירוע הגדול והמרכזי של תנועת מכבי העולמית. היא מתקיימת אחת לארבע שנים בארץ ישראל ואליה מגיעים משתתפים יהודים מכל חמשת יבשות העולם.

עד היום התקיימו בארץ 19 מכביות כאשר לכל אחת ייחוד. בעקבות המכביות הראשונות עלו לארץ ספורטאים ממדינות שונות ואפילו משלחת שלמה החליטה להישאר בארץ לאחר המכבייה הרי היא המשלחת מבולגריה. הצלחתן הגדולה של המכביות, מעבר להיותן מפעל ספורטיבי וחינוכי רחב-מימדים, היא בחיזוק הזיקה ובקירוב לבבות של אלפי יהודים בתפוצות למדינת ישראל.

גם בשנת 2001, השנה בה התקיימה האינתיפאדה ותיירים לא הגיעו כלל לארץ, הגיעו אלפי משתתפים למכבייה אשר התקיימה כסדרה. השתתפות הקהילות היהודיות עלום במכבייה זו הדגישה את המסר החינוכי של המשכיות העם היהודי. העם היהודי הפגין תמיכה והגיע לישראל למרות כל הקשיים אשר היו כרוכים בכך.

ביולי 2017 תתקיים בארץ המכבייה ה-20, המכבייה צפויה להיות המכבייה הגדולה ביותר שנערכה עד כה וצפויים להשתתף בה מעל 9000 ספורטאים יהודים.

התנועה כיום

מכבי תנועה עולמית מקיימת פעילות ענפה ב-65 מדינות ברחבי העולם, בקרב 500 מועדוני מכבי בהם משתתפים כ-500,000 חברים. הפעילות הינה קהילתית ופונה לכלל ציבור הקהילה.

התנועה דוגלת בשלושה ערכים מרכזיים: ציונות, המשכיות יהודית וקהילתיות. הנהלת התנועה פועלת נמרצות להעמקת הזהות היהודית-ציונית של יהודי התפוצות, באמצעות פעילות חברתית-תרבותית-חינוכית שוטפת ותוך טיפוח פעילות ספורטיבית ענפה בארץ ובעולם. הנהלת התנועה יושבת בכפר המכבייה אשר ברמת גן ומקיימת קשר רציף עם מרכזי מכבי בעולם.

מטרות ויעדים

לאור העקרונות המרכזיים של התנועה: ציונות, המשכיות יהודית וקהילתיות, הציבה לעצמה תנועת מכבי העולמית מספר מטרות ויעדים:

- 1) העמקת החינוך היהודי ציוני בקרב הנוער והמבוגרים מתוך הדגשת מרכזיותה של מדינת ישראל.
- 2) מלחמה בהתבוללות.
- 3) עידוד העלייה לישראל.
- 4) קליטה חברתית של העולים.
- 5) קירוב הנוער היהודי בתפוצות למורשת העם היהודי ולמסורת ישראל.
- 6) עידוד קשר בין הקהילות היהודיות ובין לבין מדינת ישראל.
- 7) טיפוח ועידוד של פעילות ספורטיבית ענפה על פי העיקרון 'נפש בריאה בגוף בריא'.
- 8) עידוד ההקמה והחיזוק של מועדוני מכבי ושל מרכזים קהילתיים יהודיים לשם חינוך גופני ולפעילות חינוכית, תרבותית וחברתית.
- 9) ארגון אירועי המכביה בישראל.
- 10) ארגון קורסים, סמינרים ותכניות חינוכיות בישראל ובתפוצות.
- 11) הקמה, ניהול והפעלה של מוסדות, ארגונים וגופים כלכליים והשתתפות בהם לשם קידום מטרות התנועה, ותמיכה בגופים קיימים כמו כפר המכביה והעיר מכבים.
- 12) טיפוח קשרים ספורטיביים וחברתיים בין חברי מכבי בישראל לבין חברי מכבי בתפוצות.

ה"רעיון המכבי" בהגות הציוניות והיהודית

1. ד"ר מקס נורדאו, סגנו של תיאודור הרצל-

(הראשון שהתייחס לעשייה המכבית מנקודת מבט הגותית. מתוך נאומו בקונגרס הציוני השני בבזל בשנת 1989)

"עלינו ליצור שוב יהדות שרירית וחזקה!

כן! ליצור שוב! דברי ימינו מעידים, כי לפנים היתה קיימת יהדות כזאת.

ימים רבים, רבים מאוד, עסקנו רק בסגוף גופנו והמתנו.

אולם לא נכון; אחרים מותתו את גופנו, ובהצלחה רבה. הם הפכו את יהדות הגטו של ימי הביניים לעם דל ומסכן, כחוש וחסר אונים. לכשעצמנו היינו ברצון מותרים על טובה זו; היינו בוחרים בחסון הגוף במקום המתנו.

יכולנו להשתמש בחיינו ברב תבונה וברב חפץ. ואולם הגוף הבריא, אשר שמש גם אצלנו מטרה חשובה, מעולם לא נתעלה אצלנו למדרגת האושר הכי נעלה. הרבה מאות שנים לא יכולנו לטפל בו, אור ואויר, מים וארץ – אלה יסודות הפיזיקה האריסטטית חסרו לנו. ברחובות הצרים של הגיטו שכחנו ישור האברים וזקיפת הגו. קרני השמש מעולם לא חדרו למעונותינו, בהם שררה קדרות נצחית, והעיניים שדבקו בעלטה החלו קורצות וממצמצות בעצבנות. הרדיפות לא פסקו לעולם; חיינו היו תמיד תלויים כנגד עינינו, קולנו כאוב מארץ עלה. רק על המוקד יכלו אחינו הקדושים לקרוא בקול עז: "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד". עתה נפלה המועקה, רצוננו חופשי. איש לא ימנענו מעסוק בהבראתו הגופנית. נחדש נעורינו לעת זקנתנו; ובחזה רחב, באברים חזקים, במבט אמיץ – נהיה אנשי – חיל.

לספורט חשיבות יתרה, חינוכית. הוא צריך להבריאו לא רק בגוף, אלא גם ברוח. הוא צריך לתת לנו את הביטחון בכוחותינו. יש אשר שונאינו מונים אותנו כי אנו בוטחים בעצמנו הרבה מדי. אבל מי כמונו יודע, כמה מן האמת יש בדברים אלה! בטחון שלו בכוחות עצמנו – דווקא זה חסר לנו.

לעינינו גדל נער עברי חדש ברי בגופו. אמנם עודנו די רחוק מאותם היהודים, שיצאו בקרקסים להלחם עם גיבורי יון והברברים של הצפון. אבל ברוחו עומד נער זה גבוה שהמנצח היהודי, המתכחש ליהדותו. יחי הספורט העברי! יפרצו ויפרחו סניפי הספורט העברי!

2. מנחם אושיסקין, מראשי הציונות, על מכבי:

(מתוך נאום לפני הסתדרות "המכבי" באודיסה, 1917)

בן אירופה, חניך הציויליזציה הרומית, מקדש ומעריץ את הפתגם: *נפש בריאה בגוף בריא*. אנו, בני ישראל סבא, שהננו קוראים, כידוע מימין לשמאל, אנו מצווים להפוך גם את הפתגם הזה: *גוף בריא – לנפש בריאה*. נפש בריאה – היא התכלית; גוף בריא – הוא אך אמצעי. ואתם ירדתם לסוף האמת הזאת! לא בשם "שמשון" בחרתם, שהוא סמל הכוח הגשמי בלבד, אלא בשם "מכבי", שם גבור הרוח. המכבים אינם מופלאים מצד כוחם הגשמי, מצד טכניסי האסטרטגיה שלהם. רבים ממעשי הגבורה הזאת מצויים בדברי ימי האנושיות, אף בקורות עם העברים. המכבים מצוינים ומפוארים מאין כמוהם – ברוחם, רוח עז.

אציין רק שני מומנטים בתקופה ההיא הנודעת לתהילה.

הנה מודיעים – כפר נדח בין הרי יהודה, עברים מספר, עלזבים ומוכי חרדה, נתקהלו לפני מזבח האליל לשמוע על דבר המלך אנטיוכס. שליחו של העריץ, אשר שפעת חילות סוריה סרים למשמעתו, קורא ומפקד על העברים לזבוח לכבוד ציאוס, גאון אלי יון. הכל חרדים. הכל כפופים, הכל מחשים! אך הנה קול ישיש בן שמונים, קול מתתיהו, בוקע ועולה מתוך הדממה: *"גם אם יאמר עמי לנטוש חוקת אלהים חיים ויסגוד לאנטיוכס – אנכי ובני אשר עמדי לא נאבה ולא נשמע, ועם אלהי אברהם, יצחק ויעקב נהיה נאמנים תמיד"*. כה אמר מתתיהו וקרא למרד. גופו של הישיש היה תשוש, אך רוחו היה עשוי לבלי חת. הרגיש וידע הזקן גדל הרוח, כי יש בחיים אמת נשגבה, שהיא יקרה מן החיים; אף זאת הבין, כי ביחס לאמת כזו אין מכריעים ברוב, כי אם כל פרט מצווה להגן עליה ולהקריב את כל אושר הארץ למענה. אכן עמנו – זו תולעת יעקב – אשר עמד והוציא תמיד את בניו לאש מדורות האינקוויזיציה ולחרב ההידמקים רוכבי הערבה, היה בן נאמן לאבי החשמונאים. דברי ימי ישראל מאז ועד היום יעידו כאלפי עדים, שלא תמיד האמת העליונה היא קנין הרוב ושתמיד הרוח הנעלה היא מנת חלקו של המועט.

ועוד מראה ממראות הימים ההם. היכל המלכים. המלך אנטיוכס יושב על כסאו והפמליא מסביב לו, אנשי החצר וגדודי צבאותיו; לפניו – פסל צאוס, ונער רך, כמעט ילד. אחיו, שישה במספר, כבר הוצאו להורג,

כי לא נאותו לכרוע לאליל. עתה הגיעה שעתו של הקטן באחים. העריץ מוכן לוותר מעט על רצונו: הנה יפיל טבעתו לפני האליל, ישח נא הילד ויריס את הטבעת, והיה בעיני העומדים מסביב כמשתחוה לצאוס. אנטיוכס מלך כביר, מלך המלכים, מוותר, אך הנער העברי החלש אינו מוותר: "לא מלך איום ונורא, לא אעשה רצונך; לשקר לא אוכל; לא אוכל להורות לאחרים דרך של בגידה באלהי, בעמי." ויפול חלל. אכן גופו אוכל, אפס רוחו, רוח גבורה ועוז רוחו הקדושה, לא עברה מן העולם. אותו נער עברי חי וקיים! מקץ שנות אלפים קם ונעור בקרב הקנטוניסטים הקטנים, אשר היו טרף לשיני חיות רעות, הם התלינים של ניקולאי הראשון, הכל הדרכים של רוסיה רבתי.

ובימינו אלה, אשר הפשרה והויתור והדלות הרוחנית הם מסימניהם המובהקים, ראוי לכם, צעירי ישראל, שתזכרו ותעריצו את זכרו של אותו הנער. אל פשרה, צעירי ישראל, אל ויתורים בחייכם, בשאיפותכם הרוחניות! רצון כביר, משמעת המחשבה, מסירות עד אין קץ למשא נפשכם – הנה המתכונת לחייכם."

3. פרופ' חיים ויצמן, נשיא המדינה:

"חמישים שנות קיום ועבודה ללא לאות בשדה הספורט והציונות ראויות להיות מועלות על נס ביום כינוסכם זה, אתם המכבים, הפחתם לראשונה רוח חדשה בעם – הגנה על כבודו ועל קיומו. סניפיכם בכל הגלויים היו לבית מועד לשוחרי תרבות"

4. מאיר דיזינגוף, ראש העירייה הראשון של תל אביב:

בימים אלה יש ערך גדול מאד לתופעה, שמכל קצוות תבל מתאספים בני הדור הצעיר של עם ישראל לשם אימון בתמרונים ותרגילים של תרבות הגוף, דבר המציין את כוח האחדות בכל השדרות השואפות כולן למטרה אחת.

5. ישראל רוקח, ראש עיריית תל אביב:

מאות היו באי המכבייה הראשונה, אלפים – באי המכבייה השנייה, ורבות נקווה יהיו מספרם במכבייה השלישית. עוד רבה הדרך עד גאולתנו השלמה, חלום תחייתנו עודנו בראשית פתרונו. אך אם נוער כזה לנו, נוער מלא חיים, און ועוז – אל יאוש, אל קינה, גאולתנו השלמה בוא תבוא!

6. ד"ר תיאודור הרצל, חוזה המדינה:

(מתוך מכתב לביטאון הסתדרות ציוני אמריקה)

"ידידים, אחים עורו והתעוררו! דרושה לנו עזרתכם, לא התלהבות בלבד המתרוממת בעשן באסיפת ההמונים וחוזרת ונעלמת. התארגנו! יסדו קבוצות מקומיות, סניפי אגודות מכל הסוגים, ליד התאחדויות הגברים, גם של נשים וצעירות, אגודות להתעמלות, אגודות לזמרה, הכל בסימנה של ציון. התחברנו, בחורים, אנו צריכים לכם. אמנו לא רק את רוחכם כי אם גם את שריריכם. היו חזקים וזקופים ולמדו בשקידה ובהתלהבות. אנו נצטרך לכוחכם ולידיעותיכם... 'צעירי-יהודים!' עד כה היה זה כינוי של גנאי: הפכו את השם ועשוהו לשם כבוד 'יהודים צעירים!'..."

7. פרופ' אלברט איינשטיין:

"יפה עושה המכבי בעבודתו המתכוננת להשפיע השפעה נגד הרוחניות היתרה החד צדדית של עם ישראל. בייחוד ראוי הוא לשבח, בשעה שהננו עדיין כה רחוקים מאותו צד שכנגד"

8. דוד בן גוריון, ממנהיגי התנועה הציונית וראש הממשלה הראשון של ישראל:

מכבי ללא ספק הינה זרוע חשובה ביותר של התנועה הציונית. חשיבותה – הזרמת חיים במצב הגופני של העם היהודי אשר נחלש במשך שנים של גלות. יהודים אשר חוזרים למולדת ואלו שנולדו כאן,

חייבים להקנות לעצמם כח רוחני ואינטלקטואלי, אך קיומו במדינת אבותינו דורש כח גופני לא פחות
מהצטיינות אינטלקטואלית"

9. ב"צ מאיר חי עוזיאל, הרב הראשי לישראל:

"אחד מחזיונות הנחמה הוא עלייתם של בנינו ובנותינו, גיבורי האומה, החשמונאים והמכבים, בהמון
חוגג אל ארץ מולדתם."

10. חיים נחמן ביאליק, משורר:

"מכל הפגישות שהיו לי עם אנשי הרוח בלודג' – הרושם הגדול ביותר והמשמח ביותר שעו עלי תרגילי
הכוח שראיתי באולם 'מכבי'..."